

พุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร*

Buddhist Integration of Community Market Management: The Case of Wat Bang
Phlat, Bang Phlat District, Bangkok

¹พระอธิการญาณวุฒิ หรั่งแสง, ²สมชาย ดำเนิน และ ³นวลวรรณ พูนวสุพลฉัตร

¹Phra Adhikarn Yanawut Raungsang, ²Somchai Damnoen and

³Nuarhnwan Punwasuponchat

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Email: ¹yannawut251451@gmail.com; ²dn.2519@gmail.com; ³nuanwan.phun@mcu.ac.th

²Corresponding Author Email: dn.2519@gmail.com

Received June 28, 2022; Revised August 2, 2022; Accepted August 31, 2022

บทคัดย่อ

ตลาดนัดชุมชนเป็นตลาดที่ได้รับความนิยมจากประชาชนในระดับต่าง ๆ อย่างมากในทุกๆ ส่วนภูมิภาค เพราะประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง และกว้างขวางกว่าตลาดอื่นๆ ที่ประชาชนนั้นสามารถเข้าถึงได้อีกทั้งตลาดนัดยังมีสินค้าที่หลากหลายเหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีการหมุนเวียนและปรับเปลี่ยนสินค้าอยู่ตลอดเวลาตามวันและเวลาที่มีการกำหนดที่มีการจัดไว้ของแต่ละตลาดนัด นำไปสู่การสร้างคามยั่งยืนของตลาดชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุนการจัดการตนเอง พุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร จึงเป็นการบูรณาการหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการตลาดนัดชุมชนที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การจัดการ; ตลาดนัดชุมชน; เศรษฐกิจชุมชน

---

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การส่งเสริมตลาดนัดชุมชนวิถีพุทธวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

Community flea market is a market that is very popular with people at various levels in every region because people have access to services more thoroughly and widely than other markets that people have access to. With the livelihood of the local people, there is a rotation and change of products all the time according to the scheduled days and times that are arranged for each flea market, leading to the creation of the sustainability of the community market. This is part of the development of the community economy that is an important part of driving development and supporting self-management. Buddhist Integration of Community Market Management: The Case of Wat Bang Phlat, Bang Phlat District, Bangkok. Therefore, the integration of Buddhist teachings is to be used as a guideline for appropriate community market management.

Keywords: Buddhist Integration; Community Market Management; Community Economy

บทนำ

ตลาดนัดชุมชนมีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ระบบเศรษฐกิจของประชาชนระดับรากหญ้า ตลาดนัดไม่ได้มีเพียงแต่ผู้ที่มีรายได้น้อยเท่านั้นที่เข้ามาใช้บริการ มีคนทุกระดับชนชั้นที่มีความหลงใหลกับการจับจ่ายใช้สอยสินค้าด้วยตนเอง (สกุณี ญัฐพลรัตน์, 2541) เป็นชุมชนเพื่อซื้อขายสิ่งของต่างๆ ซึ่งมีได้อยู่เป็นประจำแต่จัดให้มีขึ้นเฉพาะวันที่กำหนดเท่านั้น แต่เป็นศูนย์กลางของชุมชนมานานตั้งแต่อดีต ถึงแม้ในปัจจุบันสภาพของชุมชนหรือสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใดก็ตามตลาดก็ยังคงความสำคัญไว้ไม่เสื่อมคลาย (ราชบัณฑิตยสภา, 2554) ตลาดนัด หรือ ตลาดนัดชุมชน เป็นตลาดที่ได้รับความนิยมจากประชาชนในระดับต่างๆ อย่างมากในทุกๆ ส่วนภูมิภาค เพราะประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง และกว้างขวางกว่า ตลาดอื่นๆ ที่ประชาชนนั้นสามารถเข้าถึงได้อีกทั้งตลาดนัดยังมีสินค้าที่หลากหลายเหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ขนาดของตลาดนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่และความเจริญของชุมชนนั้นๆ เป็นสำคัญ มีการหมุนเวียนและปรับเปลี่ยนสินค้าอยู่ตลอดเวลาตามวัน และเวลาที่มีการกำหนดที่มีการจัดไว้ของแต่ละตลาดนัด (สุชานาถ พัฒนวงศ์งาม, 2560)

ตลาดนัดชุมชนนั้นมีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ระบบเศรษฐกิจของประชาชน ตลาดนัดไม่ได้มีเพียงแต่ผู้ที่มีรายได้น้อยเท่านั้นที่ เข้ามาใช้บริการ มีคนทุกระดับชนชั้นที่จับจ่าย ใช้สอยสินค้าด้วยตนเอง (อนรรตน์ ไชยปิน, 2559) นอกจากนี้ในด้านบทบาทของตลาดนัดที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน โดยตลาดนัดยังเป็นพื้นที่ประดิษฐ์เพื่อการท่องเที่ยวและการบริโภค เกิดกิจกรรมซื้อขาย แลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ควบคู่กับสังคมมนุษย์มาช้านาน (Yusamran et al., 2021) บทความนี้นำเสนอพุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

พุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วัดมีบทบาทอันหลากหลายสามารถเป็นพลังสำคัญที่จะพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ต่อยอดมรดกภูมิปัญญาไทยให้เป็นสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชน เป็นบทบาทใหม่ที่กว้างขวางและเข้าถึงชุมชนสามารถรองรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยของประชาชนทุก กลุ่มเป้าหมายในชุมชน ให้มีความสำคัญกับการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ทั้งเด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง ให้เกิดการเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมไทยตลอดจนศาสนพิธีที่ทรงคุณค่าให้ดำรงอยู่เพื่อ ตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนให้มีรายได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในวัด โดยเปิดเป็นศูนย์ฝึกอาชีพในวัดเป็นที่ฝึกอาชีพแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชนที่ต้องการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น งานบริการงานช่างต่าง ๆ ช่างตัดผม ช่างเย็บผ้า ช่างปูน ช่างเชื่อม หัตถกรรม งานผลิตเพื่อธุรกิจการค้า ให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสินค้าหัตถกรรมหรือสินค้าอื่นตามความสนใจ ออกจำหน่ายสร้างงานสร้างรายได้ ให้ทุกคนมีงานทำอย่างทั่วถึง ช่วยยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ ให้สูงขึ้น ช่วยลดปัญหาคนว่างงาน ช่วยให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศดีขึ้น ผ่อนคลายปัญหา อาชญากรรม (Chanklap, 2021)

การฟื้นฟูความเข้มแข็งของวัดในอดีตให้กลับคืนสู่สังคมโดยเฉพาะ วัดซึ่งกระจาย อยู่ทั่วประเทศเป็นฐานปฏิบัติการที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการส่งเสริม “ชุมชนคุณธรรม” เนื่องจากวัด ในอดีตมีบทบาทมากมายที่ค้าชูสังคมไทยให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคง วัดเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของชุมชนและ มีบทบาทต่อคนในชุมชนนับตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย กล่าวคือ วัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้าน มีพระเป็นผู้นำชาวบ้านคอยให้คำปรึกษาสั่งสอน วัดยังเป็นที่พักพิงพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของทุกคนในทุกช่วงเวลาของชีวิต (Tan et al., 2021) เป็นแหล่งอบรมทางปัญญา เป็นแหล่งรวมสรรพวิชาการ ความรู้ เป็นศูนย์รวมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นพิพิธภัณฑ์ เป็นรมณีสถานเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่ชุมนุมพบปะสังสรรค์จากความสำเร็จของวัดในอดีตที่มีมากมายต้องสร้างเป้าหมายที่จะค้นหาสิ่งดี ๆ ในวัด ให้คืนกลับมาสู่สังคมไทย โดยนำวัดในวัดซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่มีคุณค่าและเข้มแข็งของไทย มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เพื่อร่วมฟื้นฟูวิถีถิ่น วิถีไทย โดยมีพระสงฆ์ผู้มีเมตตาและเสียสละ เป็นผู้นำในการพัฒนาให้เกิดชุมชนคุณธรรม (Yusamran, et al., 2021) การบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคี การพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวมทั้ง บวร จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมให้มีความสมดุลตามวิถีไทย สามารถนำเสนอโดยสังเขปดังนี้

การส่งเสริมกิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

การส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง การสนับสนุนฟื้นฟู ดูแลบำรุงรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา ภาษา ศิลปกรรมโบราณสถาน โบราณวัตถุ การละเล่นดนตรี ชีวิตความเป็นอยู่ และวิทยาการที่มีอยู่แล้วในชุมชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าดีงาม ให้คงสภาพหรือปรับปรุงในส่วนที่ดีงามของสิ่งเหล่านั้นจากสติปัญญาชาวบ้าน (รัตติยา เหนืออำนาจ และ คณะ, 2564) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างสมสมัยจากการศึกษาของนักวิชาการหลายแขนงพบว่า การเสื่อมสลายของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน มีสาเหตุคือ

ประการแรก เกิดจากความสูญเสียความเข้าใจและความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นชนบทไทยทั่วประเทศ

ประการที่สอง เกิดจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคมในหลายช่วง ทศวรรษต่อเนื่องกันดูสภาพระหว่างคนสังคม สิ่งแวดล้อมในเมืองได้สูญหายไป

ประการที่สาม เกิดจากความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่หลั่งไหลเข้ามาอย่าง รุนแรงเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

ประการที่สี่ เกิดจากวิกฤตการณ์ของระบบราชการที่ปรับเปลี่ยนได้ช้า ไม่ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม และเศรษฐกิจ

ประการที่ห้า เกิดจากคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานวัฒนธรรมพุทธเกษตรที่เป็นลักษณะเฉพาะของคน ไทยสั่นคลอนจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก

ประการสุดท้ายเกิดจากวิกฤตการณ์ของระบบการศึกษา ที่มุ่งเน้นทักษะและความรู้เป็นสากลแต่ขาด พื้นฐานดั้งเดิมมารองรับอย่างมั่นคง คือไม่ได้ให้ความสำคัญกับด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่าง เหมาะสมกลมกลืน ทำให้การศึกษาเป็นไปเพื่อการแสวงอำนาจและผลประโยชน์ส่วนตนยิ่งนานวันยิ่งเพิ่มมากขึ้น ดังแผนภาพที่ 1

การพัฒนากิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์โดยระบบ การนิเทศภายในอย่างบูรณาการ เป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองในด้านการดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตร กิจกรรมการส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน ตาม นโยบาย ความเชื่อ จุดเน้น และสิ่งละอันพันละน้อยของกรมสามัญศึกษา หรือตามนโยบายของโรงเรียนหรือ กิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเป็นกระบวนการ

การส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาระบบนิเวศน์ในตลาด

1) สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบไฟฟ้า ห้องสุขา

การมีส่วนร่วมของตลาดวัดบางพลัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบไฟฟ้า ห้องสุขา มีดังนี้

- (1) เปิดและปิดแสงสว่างเท่าที่จำเป็น
- (2) เลือกอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพสูง และประหยัด เช่น หลอดไฟฟ้า บัลลัสต์ เป็นต้น
- (3) เปิดไฟฟ้าในบริเวณทางเดินเท่าที่จำเป็น
- (4) จัดระบบสวิตช์ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่างให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่า ใช้ สวิตช์เปิด/ปิด แบบ

แยกดวง หรือแยกแถว

- (5) ช่วยกันดูแลทำความสะอาดห้องสุขาให้สะอาดอยู่เสมอ

2) ความสะอาดในชุมชน และตลาด

ชุมชนวัดบางพลัดจะร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ที่จะต้องช่วยกันรักษาความสะอาดของเมืองให้สวยงาม ดูแลรักษาเมืองน่าให้เป็นเมืองสะอาด ด้วยการทำให้บริเวณพื้นที่บ้าน ของตนเองสะอาดน่ามอง เช่น ไม่นำเสื้อผ้ามาตากไว้หน้าบ้าน รักษาความสะอาดของบ้าน ไม้ทิ้ง ขยะ เป็นต้น

สร้างการมีส่วนร่วม ด้วยการปรึกษากับชุมชนในการหาอาสาสมัครดูแลถนนตาม ตรอกซอยต่างๆ ให้สะอาดอยู่เสมอ ทำให้แต่ละชุมชนมีอาสาสมัคร (Nanan & Sachdev, 2021) คือ คนในหมู่บ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ชุมชน โดยที่เทศบาลเมืองน่านจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องตัดหญ้า ชุมชนและช่วย กวาดถนนตลาด และ ตามตรอก ซอยต่างๆ

ความปลอดภัยในชุมชน และตลาด

หลักการดำเนินการสร้างเสริมความปลอดภัยในชุมชนชุมชนปลอดภัย ต้องมีหลักการดำเนินงานสร้างเสริมความปลอดภัย ดังนี้

1) ชุมชนต้องดำเนินการป้องกันภัย อันตรายต่างๆ ที่เกิดจากความสนใจหรือปัญหาของชุมชน เช่น การป้องกันภัยจากสารเสพติด การป้องกันภัยจากอัคคีภัย การป้องกันภัยจากโจรผู้ร้ายโดยอาจมีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สถาบันต่างๆ ในระดับชุมชน เพื่อชุมชนอย่างต่อเนื่องการสร้างเสริมความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต การสร้างเสริมความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่มีความสุขได้ ซึ่งมีหลักการดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีสติมั่นคง ไม่ตื่นตกใจง่าย เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ดีเฉพาะหน้าขึ้น ก็ควรตั้งสติ และพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไรดี

(2) เป็นคนช่างสังเกต ว่าจะมีเหตุการณ์ที่ผิดปกติเกิดขึ้นหรือไม่

(3) อย่าไว้ใจคนง่าย พึงระวังคนแปลกหน้า

(4) อย่าละโมภโลภมาก เพราะคนโลภมากมักตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ

(5) ไม่เป็นคนสะเพร้ามง่าย เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ตนเอง

(6) ต้อง มีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถสร้างความปลอดภัยให้กับตนเองได้ อย่าปล่อยชีวิตให้เป็นไปตามยถากรรม หรือโทษเรื่องของเคราะห์เมื่อเกิดเหตุร้ายกับตนเอง

(7) จงยึดคำขวัญที่ว่าปลอดภัยไว้ก่อน

การส่งเสริมกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศีล 5

การรักษาศีล เป็นบุญอันพิเศษอย่างยิ่ง เพราะได้ทั้งบุญจากการบำเพ็ญมหาทาน และบุญจากการรักษาศีล หากรักษาศีลในข้อที่สูงยิ่งขึ้นไป ย่อมเป็น มหาทานอันยิ่งใหญ่ เป็นบุญอันยิ่งใหญ่ ที่สามารถชำระจิตใจให้สะอาด บริสุทธิ์ อย่างสุดที่จะประมาณได้ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. , 2539; พระพรหมคุณาภรณ์ ป. อ. ปยุตโต, 2557)

การรักษาศีล ไม่เพียงเป็นการรักษาความเป็นปกติของความเป็นมนุษย์ หรือเพื่อรักษากฎเกณฑ์ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมเอาไว้เท่านั้น ยังเป็นการให้ทานที่มีคุณค่ายิ่งกว่าการให้วัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะในขณะที่ใครคนหนึ่ง รักษาศีล ทุกชีวิตจะได้รับประโยชน์อันมหาศาล นั่นคือได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทันที กล่าวคือ

เมื่อรักษาศีลข้อที่ 1 คือ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ย่อมได้ชื่อว่า ให้ชีวิต ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิต ของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นการให้สิ่งที่สูงค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินใด ๆ

เมื่อรักษาศีลข้อที่ 2 คือ ไม่ลักทรัพย์ ย่อมได้ชื่อว่า ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นการให้ฐานะความเป็นอยู่อันมั่นคง

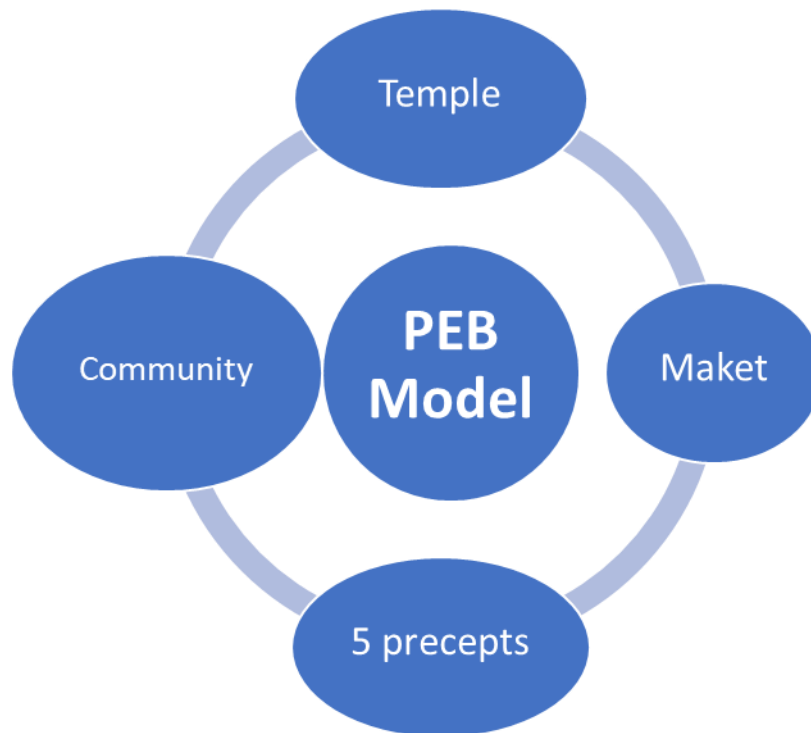
เมื่อรักษาศีลข้อที่ 3 คือ ไม่ประพฤติผิดในกาม ย่อมได้ชื่อว่า ให้ความสุข ให้ความปลอดภัย แก่บุตร ธิดา ภรรยา สามียของผู้อื่น เป็นการให้ความคุ้มครองแก่สถาบันครอบครัวอย่างดีที่สุด

เมื่อรักษาศีลข้อที่ 4 คือ ไม่กล่าวคำเท็จ ย่อมได้ชื่อว่า ให้ความจริงแก่ผู้อื่น ทำให้เกิดความสบายใจในการดำเนินชีวิต โดยไม่ต้องหวาดระแวงซึ่งกันและกัน

เมื่อรักษาศีลข้อที่ 5 คือ ไม่ดื่มสุราเมรัย ย่อมได้ชื่อว่า ให้ความปลอดภัยแก่ทุกสิ่ง เพราะคนที่ประมาทขาดสตินั้น สามารถทำความชั่วได้ทุกอย่าง จะฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม หรือพูดเท็จก็ทำได้ทั้งสิ้น

องค์ความรู้จากการศึกษา

พุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศีล 5 เป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สืบไป เป็นรูปแบบใหม่หรือองค์ความรู้ใหม่ คือ PEB Model ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการศึกษา

P = Participation หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมตลาดนัดชุมชนวิถีพุทธ วัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมของตลาดวัดบางพลัด เป็นการจัดกิจกรรมให้มีการแสดงของนักเรียนโดยจะมีเวทีกลางให้มีการแสดงหมุนเวียนกันไปในแต่ละสัปดาห์ อนุรักษ์สืบสาน ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การแสดงดนตรีไทย การรำไทย การแสดงโขน เป็นต้น นอกจากนี้จะเป็นการอนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมแล้ว ยังเป็นการเชิญชวนให้คนมาเดินตลาดมากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากประชาชนจะมาดูการแสดง ของบุตรหลานในชุมชน และชุมชนอื่นก็จะอยากมาดูการแสดง เมื่อมาดูการแสดงก็就会有การจับจ่ายซื้อของในตลาด ทำให้มีเศรษฐกิจหมุนเวียนในตลาดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการปลูกฝังการแสดงออกในทางที่ถูกต้องให้กับเยาวชนเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ไปหมกมุ่นกับสิ่งเสพติดหรือติดเกม เป็นการมีส่วนร่วม บวร ระหว่างชุมชน (บ้าน) วัด และโรงเรียนอย่างแท้จริง

E = Encouragement หมายถึง การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ระหว่างวัดกับ สังคม เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของสมาชิกในสังคม ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้อง กับวิถีชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เข้าถึงความรู้ในทางตรงได้ โดยง่าย ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาท้องถิ่น

1) การมีส่วนร่วมการพัฒนาระบบนิเวศน์ในตลาด

เนื่องจากตลาดตั้งอยู่ในบริเวณลานวัด ใช้สถานที่ของวัดเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าในชุมชน ใช้สิ่ง อำนาจความสะอาดของวัด เช่น ระบบไฟฟ้า และห้องสุขาของวัด โดยมีคณะกรรมการตลาดจะเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่าย ให้กับวัดแยกหม้อแปลงอย่างชัดเจน และพ่อค้าแม่ค้าก็ไม่ได้ใช้เบลีอง ทุกคนร่วมมือกันประหยัดไฟฟ้า และช่วยกัน ดูแลทำความสะอาดห้องสุขาของวัดเป็นอย่างดี เนื่องจากทุกคนได้มีจิตสำนึกร่วมกันในการดูแลสถานที่ เป็นการ

สร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรร่วมกัน และการบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกและเผยแพร่ความรู้ของการดูแลสถานที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ

2) ความสะอาดในชุมชน และตลาดสะอาด

การมีส่วนร่วมการพัฒนากระบวนการในวัดบางพลัดโดยเฉพาะช่วงที่เกิดโรคโควิด - 19 ได้มีกิจกรรม ตลาดสะอาดปลอดภัยปราศจากโควิด เป็นความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ตั้งแต่พ่อค้าแม่ค้าตลาดวัดบางพลัด และเจ้าหน้าที่สถานีดับเพลิงบางอ้อ และส.ส ดร.จักรพันธ์ พรนิมิตร เขตบางพลัดบางกอกน้อย ที่ท่านช่วยประสานงานกับทาง สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สถานีดับเพลิงบางอ้อ ได้นำรถน้ำมาทำความสะอาดในตลาดวัดบางพลัด

3) ความปลอดภัยในชุมชน และตลาดปลอดภัย

1. ชุมชน มีระบบการเฝ้าระวังภัยอันตรายของชุมชน ที่จะนำไปสู่การประเมินขนาดของปัญหาสาเหตุของปัญหา และปัจจัยเสี่ยงของความไม่ปลอดภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2. ชุมชนต้องมีระบบการสำรวจความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเสี่ยงในชุมชน และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการเกิดอันตราย เพื่อที่จะดำเนินการวางแผนแก้ไขต่อไป

3. ชุมชนต้องมีการต่อต้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน ได้แก่ ต่อต้านผลิตภัณฑ์เสี่ยง และสิ่งแวดล้อมอันตราย เช่นของเล่นที่เป็นอันตรายต่อเด็กเล็ก เครื่องสำอางที่หลอกลวงประชาชน การสร้างถนนในชุมชนโดยไม่มีทางเท้า หรือทางสำหรับคนเดินข้ามถนน การใช้สารเคมีหรือสารพิษที่เป็นอันตรายต่อคนในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งการต่อต้านพฤติกรรมก่อให้เกิดอันตรายของบุคคล เช่น พฤติกรรมเมาแล้วขับ พฤติกรรมการเสพยาเสพติด พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมและปัญหาทางเพศ เป็นต้น

4. ชุมชนต้องมีระบบการฝึกอบรมการสอน หรือเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชน ในเรื่องของการสร้างเสริมความปลอดภัย และการลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภัยอันตรายต่างๆ

5. ชุมชนต้องมีระบบการเตรียมความพร้อม ในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน เช่น การเกิดอัคคีภัย การเกิดภัยธรรมชาติ โดยต้องมีการจัดระบบการอพยพผู้คนและแจ้งข่าวสาร มีการปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บที่มีประสิทธิภาพ

B= Buddhist Community Market หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศีล 5 วัดบางพลัดได้มีการให้ความรู้เรื่องของศีล 5 กับชุมชนอยู่อย่างเสมอ ๆ จึงเกิดการมีส่วนร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศีล 5 ดังนี้

ศีลข้อที่ 1 ตลาดวัดบางพลัดไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ไม่ทำร้ายสัตว์ของผู้อื่น เช่น สุนัข แมว ของเพื่อนบ้านมีความเอื้อเฟื้อต่อกัน ไม่ทะเลาะกันในตลาด

ศีลข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมของตลาดวัดบางพลัดไม่มีการกดโก่งราคา มีการติดป้ายราคาที่ชัดเจน ไม่โก่งตราซัง และในตลาดมีตราซังกลางไว้คอยบริการลูกค้า และถ้าแม่ค้าคนใดไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับการลงโทษจากสังคม เช่น ไม่ไปซื้อของในร้านอีก

ศีลข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมของตลาดวัดบางพลัดไม่มีกรณีเรื่องชู้สาว เนื่องจากทุกคนในตลาดให้ความตระหนักดีว่าการทำผิดศีลข้อที่ 3 จะทำให้เกิดความวุ่นวายในการดำเนินชีวิต เพราะดูจากข่าวที่เกิดจากความหึงหวงจะมีอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

ศีลข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมของตลาดวัดบางพลัดพ่อค้า แม่ค้าจะมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ไม่โกหกราคา และคุณภาพของสินค้า เนื่องจากจะเป็นการรักษาลูกค้าให้มาเดินตลาด เพราะถ้าไม่ซื่อสัตย์โกหกลูกค้า จะทำให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก

ศิลปะที่ 5 การมีส่วนร่วมของตลาดวัดบางพลัดพ้อคำ จะไม่มีการขายสุราหรือสิ่งเสพติดเนื่องจากตลาดอยู่ภายในบริเวณวัด และห้ามพ้อคำแม่คำดื่มสุราเนื่องจากจะทำให้ไม่สุขภาพในการค้าขายและอาจเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้

กิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมโดยการจัดให้มีเวทีกลางในการแสดงโดยให้เยาวชนได้แสดงออก เช่น ดนตรีไทย โขน เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกในการที่ถูกต้อง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การรักษาศิลปะ จึงเป็นบุญอันพิเศษอย่างยิ่ง เพราะได้ทั้งบุญจากการบำเพ็ญมหาทาน และบุญจากการรักษาศิลปะ และนี่เป็นเพียงศิลปะ 5 อันเป็นเบื้องต้นเท่านั้น หากรักษาศิลปะในข้อที่สูงยิ่งขึ้นไป ย่อมเป็น มหาทานอันยิ่งใหญ่ เป็นบุญอันยิ่งใหญ่ ที่สามารถชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ อย่างสุดที่จะประมาณได้

สรุป

พุทธบูรณาการการจัดการตลาดนัดชุมชน: กรณีวัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศิลปะ 5 เป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วย PEB Model ดังนี้ 1) P = Participation หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมตลาดนัดชุมชนวิถีพุทธ วัดบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2) E = Encouragement หมายถึง การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ระหว่างวัดกับสังคม เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของสมาชิกในสังคม ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชุมชนเป็นฐานของการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เข้าถึงความรู้ในทางตรงได้โดยง่าย ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม และพัฒนาท้องถิ่น 3) B= Buddhist Community Market หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศิลปะ 5 วัดบางพลัดได้มีการให้ความรู้เรื่องของศิลปะ 5 กับชุมชนอยู่อย่างเสมอ ๆ จึงเกิดการมีส่วนร่วมกิจกรรมการค้าขายอย่างเป็นธรรมด้วยหลักศิลปะ 5 จึงเป็นการบูรณาการหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการตลาดนัดชุมชนที่เหมาะสม สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดชุมชนที่ดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตติยา เหนืออำนาจ, อัครเดช พรหมกัลป์, สมคิด พุ่มพู่เรียน และ จริญญาศักดิ์ สุนทรเดชา. (2564). การพัฒนาความรู้และองค์ประกอบชุมชนสร้างสรรค์ “Smart Community” ของชุมชนในสังคมไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(3), 559-573.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- สกุณี ญัฐพลมรัตน์. (2541). *ตลาดน้ำวิถีชีวิตพ้อคำ – แม่ข่ายไทย*. กรุงเทพฯ: เอส.ที.พี. เวิลด์มีเดีย.
- สุชานาถ พัฒนวงศ์งาม. (2560). ตลาดนัดชุมชนเป็นเศรษฐกิจฐานรากของจุดเริ่มต้นของกระบวนการโลจิสติกส์: กรณีศึกษาตลาดนัดชุมชนบริเวณสนามกีฬาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอำเภอมะนิคมฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 10(2), 197-212.

- อนุรัตน์ ไชยปิ่น. (2559). แนวทางการจัดตั้งตลาดนัดชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้านห้วยโค้ง ตำบลยางเปียง อำเภอมวก้อย จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 8(2), 124-138
- Chanklap, B. (2021). Approaches to Morning Glory Supply Chain Management of Tung Yee Peng Community, Ko Lanta District, Krabi Province. *International Journal of Multidisciplinary in Management and Tourism*, 5(1), 9–18.
- Nanan, P., & Sachdev, H. (2021). The Integration of a Systematic Thinking Science and Cross-Impact Analysis for a Holistic View of Sustainable Agriculture Development: A Case Study in Phraek Nam Daeng Sub-District, Amphawa District, Samut Songkhram Province. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(3), 1238–1253.
- Tan, C. C., Damnoen, P. S., Huanjit, P. S., Toprayoon, Y., Jankaew, W., & Pindon, P. S. (2021). A Socio-Cognitive Structured Stimuli in Validating Students' Organistic States Represented by Self-Efficacy and Psychological Engagement for Career Search Self-Efficacy. *Review of International Geographical Education Online*, 11(10), 2163-2174.
- Yusamran, P. P., Thitipasitthikorn, P. P., Damnoen, P. S., Thienthong, P. B., Rattana-ngam, S, & Homchan, P. (2021). Conservative And Inheritance of Atthami Bucha Day for Sustainable Promotion Tourism. *Journal of Positive Psychology and Wellbeing*, 5(3), 1400–1410.